

Raportul auditului administrării patrimoniului public de către Ministerul Economiei, unele entități din subordine, întreprinderi de stat și societăți pe acțiuni din administrarea Ministerului Economiei în perioada 2011-2012 (9 luni)

I. INTRODUCERE

Auditul administrării patrimoniului public de către Ministerul Economiei, unele entități din subordine, întreprinderi de stat și societăți pe acțiuni din administrarea Ministerului Economiei în perioada 2011-2012 (9 luni) a fost efectuat în baza art.28 și art.31 alin.(1) din Legea Curții de Conturi¹ și conform Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012².

Scopul misiunii de audit a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că Ministerul Economiei (în continuare – *Minister*) și entitățile auditate au administrat regulamentar patrimoniul public deținut în gestiune.

Responsabilitatea conducerii Ministerului Economiei și entităților din subordine, auditate separat, constă în asigurarea exercitării regulamentare a dreptului de administrare a patrimoniului public.

Responsabilitatea auditului a constat în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea constatărilor și concluziilor de audit asupra conformității administrării patrimoniului public de către Ministerul Economiei și entitățile auditate.

Metodologia de audit. Auditul s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi³, fiind colectate probe și aplicate proceduri de fond, cu folosirea diferitor tehnici și metode, printre care: examinarea rapoartelor financiare ale întreprinderilor din subordine, contractelor încheiate, regulamentelor și altor acte normative interne, interviuri, solicitarea informației de la terțe persoane etc.

Misiunea de audit s-a desfășurat la Ministerul Economiei, 2 societăți pe acțiuni și 5 întreprinderi de stat din administrarea Ministerului, după cum urmează: Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” Societate pe Acțiuni (în continuare – C.I.E. „Moldexpo” S.A.), Societatea pe Acțiuni „Energocom” (în continuare – S.A.„Energocom”), Întreprinderea de Stat „Institutul Național de Standardizare și Metrologie” (în continuare – Î.S.„INSM”), Întreprinderea de Stat „Direcția pentru Exploatarea Imobilului” (în continuare – Î.S.„DEI”), Întreprinderea de Stat „Centrul Tehnic pentru Securitate Industrială și Certificare” (în continuare – Î.S. „CTSIC”), Întreprinderea de Stat „Nodul Hidroenergetic Costești” (în continuare – Î.S. „NHC”), Întreprinderea de Stat „Scutul Energetic” (în continuare – Î.S. „Scutul Energetic”).

II. PREZENTARE GENERALĂ

¹ Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

² Hotărîrea Curții de Conturi nr.80 din 22.12.2011 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012” (cu modificările și completările ulterioare).

³ Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

Funcțiile și atribuțiile Ministerului Economiei în domeniul administrării proprietății publice, ca autoritate centrală de specialitate, precum și în calitate de fondator și acționar cu cota majoritară de participare în societățile pe acțiuni sînt reglementate, respectiv, de Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.690 din 13.11.2009, Legea cu privire la întreprinderea de stat, Legea privind societățile pe acțiuni.

În vederea administrării relevante a proprietății publice, legislația⁴ reglementează următoarele dispoziții:

- armonizarea proporțiilor, structurii proprietății publice și a modalităților de administrare a acesteia cu funcțiile statului (**scopul administrării**);
- asigurarea managementului eficient;
- asigurarea respectării **principiilor** de *eficiență, legalitate și transparență* la exercitarea **atribuțiilor** delegate, acestea exprimîndu-se prin: (i) *determinarea componenței și a valorii bunurilor publice, evidența lor*; (ii) *delimitarea bunurilor proprietate publică a statului*; (iii) *exercitarea controlului asupra integrității și folosirii eficiente a patrimoniului de stat etc.*

Potrivit datelor Registrului patrimoniului public și informației Ministerului, situația patrimoniului public administrat de către Ministerul Economiei, la 01.01.2012, se caracterizează prin următoarele:

- sînt înregistrate 23 de întreprinderi de stat și acțiuni publice în 37 de societăți comerciale (în 4 din care cota statului reprezintă mai puțin de 50 plus o acțiune);
- valoarea patrimoniului public înregistrat aferent capitalului propriu este de 8041,3 mil.lei;
- în anul 2012, din subordinea Ministerului au fost privatizate pachetele de acțiuni ale statului în 8 societăți pe acțiuni, a căror valoare a constituit 18,9 mil.lei.

Auditul a constatat că, la 30.11.2012, Ministerul Economiei exercita dreptul de administrare a patrimoniului public în 23 de întreprinderi de stat și 29 de societăți pe acțiuni din subordinea sa, inclusiv prin reprezentanții statului, și în componența Consiliilor de administrație, cu excepția a 5 întreprinderi de stat și 8 societăți pe acțiuni care nu desfășoară activitate sau se află în procedură de insolvență, ori de lichidare.

De asemenea, se menționează că misiunea de audit s-a desfășurat prin eșantionare la 2 societăți pe acțiuni și 5 întreprinderi de stat, prezentarea generală a acestora fiind expusă, după cum urmează.

C.I.E. "Moldexpo" S.A. a fost înființată în rezultatul reorganizării Centrului Internațional de Expoziții al Firmei Republicane de Comerț Exterior „Moldova -Exim”, prin Hotărîrea Guvernului nr.350 din 21.06.1996⁵, conform căreia

⁴ Legea nr.121-XVI din 04.05. 2007 „Privind administrarea și deținatizarea proprietății publice” (în continuare – Legea nr.121-XVI din 04.05.2007); Legea nr.146-XIII din 16.06.1994 „Cu privire la întreprinderea de stat” (în continuare – Legea nr.146- XIII din 16.06.1994); Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (în continuare – Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997); Hotărîrea Guvernului nr. 690 din 13.11.2009 „Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia” (în continuare – Hotărîrea Guvernului nr.690 din 13.11.2009); Hotărîrea Guvernului nr.1053 din 11.11.2010 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale”; Hotărîrea Guvernului nr.770 din 20.10.1994 „Pentru aprobarea unor acte normative vizînd funcționarea Legii cu privire la întreprinderea de stat”.

⁵ Hotărîrea Guvernului nr. 350 din 21.06.1996 „Cu privire la funcționarea Zonei Antreprenoriatului Liber „Expo-Business-Chișinău”” (în continuare - Hotărîrea Guvernului nr. 350 din 21.06.1996).

Societății i s-au transmis bunuri (mijloace fixe în valoare de 2679,1 mii lei), inclusiv 3 pavilioane (din 9 existente) pentru expoziții, bunuri în baza cărora s-a format capitalul social (2679,1 mii lei). Societatea este persoană juridică, care își desfășoară activitatea în temeiul Legii privind societățile pe acțiuni, Statutului și altor acte normative. Activitatea de bază a C.I.E. „Moldexpo” S.A. este organizarea și desfășurarea expozițiilor, oferirea în chirie/locațiune a spațiilor expoziționale, precum și darea în arendă a terenurilor.

➤ **S.A. „Energocom”** a fost înființată în rezultatul reorganizării prin transformare a Î.S. „Energocom” (înregistrată la 30.12.2004), în scopul asigurării funcționării eficiente și transparente a pieței energiei electrice interne, importului și exportului de energie electrică etc..

➤ **Î.S. „INSM”** a fost creată la 21.11.2001, în baza Întreprinderii de Stat „Centrul Național de Standardizare, Metrologie și Certificare”, activitatea principală referindu-se la domeniile standardizării, metrologiei, evaluării conformității.

➤ **Î.S. „Direcția pentru Exploatarea Imobilului”** a fost fondată de către fostul Minister al Energeticii în anul 2002, avînd ca scop exploatarea și întreținerea imobilului gestionat.

➤ **Î.S. „CTSIC”** a fost creată în anul 1996 de către fostul Departament de Standardizare, Metrologie și Supraveghere Tehnică, activitățile de bază, conform Statutului⁶, fiind constituite din testări și analize tehnice, efectuarea expertizei și evaluarea securității industriale, precum și certificarea produselor, substanțelor chimice, mecanismelor și obiectelor cu grad sporit de pericol etc.

➤ **Î.S. „NHC”** a fost înființată în baza Hotărîrii Guvernului nr.1000 din 02.10.2000⁷, activitățile de bază fiind producerea și vînzarea de energie electrică întreprinderilor din republică care dețin rețelele de distribuire.

➤ **Î.S. „Scutul Energetic”** a fost întemeiată prin Hotărîrea Guvernului nr.1059 din 13 noiembrie 1997 „Cu privire la reorganizarea Companiei de Stat „Moldenegro” în scopul de a asigura paza obiectelor sistemului energetic din Republica Moldova (S.A. „CET-1”, S.A. „Termocom”, S.A. „CET-Nord”, S.A. „CET-2”, Î.S. „Moldelectrica” etc.).

III. CONSTATĂRI, CONCLUZII, RECOMANDĂRI

3.1. Cu privire la situația și administrarea patrimoniului public de către Ministerul Economiei în calitatea sa de autoritate centrală de specialitate, fondator al întreprinderilor de stat și ca acționar cu cota majoritară de participare în societățile pe acțiuni.

Constatările auditului asupra administrării patrimoniului public de către Ministerul Economiei în perioada 2011-2012 (9 luni) denotă unele nereguli, care se exprimă prin neexecutarea pe deplin a tuturor atribuțiilor, ca autoritate centrală de specialitate, în

⁶ Statutul Întreprinderii de Stat „Centrul Tehnic pentru Securitate Industrială și Certificare”, aprobat de directorul fostului Serviciu Standardizare și Metrologie al Republicii Moldova la 03.12.2007, cod fiscal nr.1003600118109, reînregistrat la Camera Înregistrării de Stat la 05.12.2007.

⁷ Hotărîrea Guvernului nr.1000 din 02.10.2000 „Cu privire la crearea unor întreprinderi de stat în sectorul electroenergetic”.

calitate de fondator al întreprinderilor de stat, precum și în calitate de acționar cu cota majoritară de participare în societățile pe acțiuni, și anume:

- *neexecutarea pe deplin a cerințelor de transmitere-primire a componenței și valorii proprietății de stat în gestiune operativă administratorilor, potrivit prevederilor legale.* Astfel, atât în cadrul încheierii contractelor în perioada auditată, cât și celor încheiate anterior cu administratorii întreprinderilor auditate, lipsește confirmarea transmiterii-primirii componenței și valorii patrimoniului transmis (procedură reglementată de prevederile art.6 alin.(2) lit.f) din Legea nr.146-XIII din 16.06.1994 și ale Hotărârii Guvernului nr.770 din 20.10.1994), situație care poate genera diminuarea responsabilității acestora în vederea asigurării utilizării eficiente a lor;

- *neactualizarea informației cu privire la entitățile administrate, prin operarea modificărilor respective în Hotărârea Guvernului nr.690 din 13.11.2009.* Potrivit datelor Registrului patrimoniului public, actualizat la 26.11.2012, în acesta nu se regăsesc 16 societăți pe acțiuni și 2 întreprinderi de stat, ca rezultat al privatizării sau lichidării entităților, nefiind operate modificările respective în Hotărârea Guvernului nr.690 din 13.11.2009;

Notă: *Potrivit informației din 13.02.2013, Ministerul Economiei a inițiat elaborarea proiectului de Hotărâre a Guvernului privind modificarea unor acte normative, inclusiv a Hotărârii Guvernului nr.690 din 13.11.2009.*

- *nerelevanța activității reprezentanților statului în societățile economice și în cadrul Consiliilor de administrație ale întreprinderilor de stat din subordine.* Rapoartele de activitate ale acestora (examineate 18, din 38 prezentate) reflectă doar rezultatele cantitative ale activității întreprinderilor (valoarea capitalului social, a mijloacelor fixe, profitul etc.), fără a fi expuse și rezultatele activității reprezentanților statului care urmau a fi realizate în temeiul reglementărilor din pct.22 al Regulamentului cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1053 din 11.11.2010, precum și propunerile înaintate în vederea bunei gestionari a patrimoniului.

Totodată, auditul a constatat că, la stabilirea indemnizațiilor, nu se ține cont de evoluțiile negative ale activității întreprinderilor din subordinea Ministerului. Astfel, în anul 2011, în condiții legale, au fost stabilite (prin înaintarea propunerilor respective către adunările generale ale acționarilor și votarea acestora) indemnizații lunare în mărime de 3 salarii minime pe țară (1800 lei, suma totală pe anul 2011 constituind circa 0,6 mil. lei) pentru 3 societăți comerciale care au înregistrat pierderi la finele anului 2011 (S.A. „Centrala Electrică cu Termoficare nr.1 din Chișinău”; S.A. „Tracom” și S.A. „Combustibil Solid”, pentru ultimul caz reprezentantul statului a prezentat explicații privind cauzele pierderilor legate de datoria în rezerva de stat) și 2 întreprinderi de stat (Î.S. „Centrul de Elaborare a Sistemelor Industriale de Dirijare” și Î.S. „Moldelectrica”, ultima, potrivit explicațiilor Ministerului, înregistrând pierderi în rezultatul calculării uzurii aferente activelor reevaluate în anii precedenți).

De asemenea, la unele entități, în limita cadrului legal, pentru membrii Consiliului de administrare s-au stabilit indemnizații lunare maxime, care în anul 2011 au constituit în total circa 0,5 mil. lei, în timp ce la aceste entități se înregistrează un trend de diminuare a profitului net (S.A. „Armo-beton”; S.A. „Centrala Electrică cu Termoficare Nord”; S.A. „Centrala Electrică cu Termoficare nr.2”; S.A. „Energocom”; Î.S. „Energoreparații” și Î.S. „Energoproiect”).

În viziunea auditului, situația dată poate demotiva membrii Consiliilor în obținerea performanțelor la exercitarea atribuțiilor delegate.

La momentul efectuării auditului, Ministerul dispunea de o informație neoficială (de uz intern), doar pentru entitățile din subordinea sa, privind numărul Consiliilor instituite la entitățile economice cu cota de stat și privind persoanele desemnate în calitate de reprezentanți ai statului, membri ai Consiliilor de administrație în întreprinderile de stat. În viziunea auditului, la acest capitol ar fi necesară existența pe republică a unei informații oficializate exhaustive, ceea ce ar permite evaluarea evitării riscurilor de încălcare a cerințelor legale privind numărul-limită al Consiliilor în care și poate exercita atribuțiile una și aceeași persoană, precum și evitarea conflictelor de interese, astfel eficientizându-se administrarea patrimoniului public, precum și monitorizarea exercitării funcțiilor delegate. În acest sens, Curtea de Conturi, și în Raportul auditului performanței, aprobat prin Hotărârea nr.45 din 13.09.2012⁸, a recomandat crearea unei baze de date la nivel național privind delegarea și exercitarea funcțiilor de către persoanele împuternicite de a reprezenta interesele statului în societățile comerciale, precum și în întreprinderile de stat. Auditul a constatat că, până în prezent (01.02.2013), această recomandare nu a fost implementată. Potrivit informației Agenției Proprietății Publice, modificarea cadrului juridic, în vederea creării și ținerii unei astfel de baze de date, va fi inițiată pe parcurs.

3.2. Privind activitatea Comisiei din cadrul Ministerului Economiei ”Cu privire la gestionarea întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni din administrarea Ministerului, în vederea eficientizării administrării proprietății publice”

Comisia a fost instituită în baza Ordinului Ministerului Economiei nr.42 din 19.03.2010⁹, prin care i-au fost delegate funcții privind eficientizarea administrării proprietății publice. Componenta Comisiei include 15 membri, angajați ai Ministerului Economiei și ai Agenției Proprietății Publice.

În perioada auditată, Comisia s-a convocat în 34 de ședințe, inclusiv în 16 ședințe – în anul 2011, și în 18 ședințe – în anul 2012. Verificările efectuate de audit au relevat unele nereguli și probleme ce țin de activitatea Comisiei. Astfel:

- Consiliile a 6 societăți pe acțiuni au semnat contracte de management (S.A. „RED-Nord-Vest” (30.06.2011), S.A. „RED-Nord” (23.05.2012), C.I.E. „Moldexpo” S.A. (25.02.2011), S.A. „Apromaș” (10.11.2011), S.A. „Forjacom” (10.01.2012, în calitate de interimar), S.A. „CET-Nord” (26.04.2012, în calitate de interimar) fără ca acestea să fie coordonate cu Comisia, potrivit normelor expuse în Ordinul menționat.
- În perioada auditată, Comisia, pornind de la atribuțiile sale, a examinat *aspectul privind majorarea capitalului social* pentru unele întreprinderi. Astfel, au fost autorizate majorările capitalului social prin depunerea activelor materiale pe termen lung la Î.S. „Fabrica de sticlă din Chișinău” - cu 17,5 mil. lei, și la S.A. „CET-2” – cu 24,2 mil. lei”).

⁸ Raportul auditului performanței, aprobat prin Hotărârea nr.45 din 13.09.2012, „Activitatea desfășurată de reprezentanții statului, membrii consiliilor societăților comerciale și administratorii acestora este comensurabilă cu remunerarea lor?”.

⁹ Ordinul Ministerului Economiei nr.42 din 19.03.2010 „Cu privire la gestionarea întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni din administrarea Ministerului Economiei” (în continuare – *Ordinul Ministerului Economiei nr.42 din 19.03.2010*).

S-a constatat că în ambele cazuri capitalul social s-a majorat nu din contul activelor depuse de fondator, dar din capitalul de rezervă (surse proprii) al entităților respective, al căror fondator exclusiv este Ministerul. Utilizarea în viitor a practicii de adoptare a deciziilor de acest gen poate genera situații ambigue la reflectarea în conturi la entitățile respective a tranzacțiilor efectuate.

- Cu toate că una dintre atribuțiile Comisiei ține de examinarea *reevaluării mijloacelor fixe de către întreprinderi*, auditul a constatat că astfel de chestiuni, în perioada auditată, nu au fost abordate de către întreprinderile din subordine sau de către Minister în calitate de fondator. Se menționează că ultima actualizare generală a valorii activelor a avut loc în anul 1997, în cadrul trecerii la noul Plan de conturi, și, respectiv, actualmente, valoarea reflectată în evidența contabilă a acestora nu corespunde realității, astfel nefiind respectate prevederile art.6 alin.(2) lit.c) și lit.d) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007. Totodată, în viziunea Ministerului, reevaluarea bunurilor întreprinderilor nu va contribui la activitatea mai profitabilă, sau la schimbarea situației economico-financiare a acestora, și poate duce la acumularea pierderilor.

- În perioada auditată, *Comisia a examinat și a acceptat încheierea/reîncheierea/prelungirea a 16 contracte de management cu administratorii întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni din subordinea Ministerului Economiei*, dintre care cu 13 administratori s-a acceptat încheierea contractelor fără ca aceștia să fie aleși pe bază de concurs, normă prevăzută de art.3 alin.(2) lit.c) din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007. În aceste circumstanțe, se relevă aplicarea neunivocă a prevederilor legale la angajarea managerilor întreprinderilor din subordinea Ministerului.

Modul de stimulare a conducătorilor entităților subordonate este prevăzut în contractele de management încheiate. Totodată, în art.3 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007 este reglementat instrumentul asigurării gestionării eficiente a patrimoniului public prin stimularea administratorilor potrivit rezultatelor obținute și prin alte modalități. De menționat că nu în toate cazurile administratorii sînt motivați întru obținerea rezultatelor performante. Astfel, s-a constatat prezența unor rezerve în clauzele contractuale ce vizează stimularea administratorilor pentru rezultatele financiare obținute. În unele cazuri, fondatorul, pornind de la contractele încheiate, a acceptat stimularea managerului în condițiile de diminuare a profitabilității entităților în raport cu anul precedent, inclusiv Î.S. „Centrul de Acreditare în domeniul Evaluării Conformității Produselor”; Î.S. „Energoreparații”, Î.S. „Energoproiect”, Î.S. „Centrul de Standardizare și Metrologie din Ceadâr-Lunga”, iar pentru Î.S. „Fabrica de sticlă din Chișinău”, administratorul n-a asigurat îndeplinirea nici a indicatorului care prevedea creșterea volumului de producție livrată.

Totodată, auditul a constatat că Comisia a acceptat premiarea conducătorilor unor întreprinderi care în unul din trimestrele anului 2011 au obținut profituri, iar activitatea lor anuală s-a soldat cu pierderi, inclusiv administratorilor Î.S. „Moldelectrica”, Î.S. „Meridian”.

3.3. Cu privire la evoluția indicatorilor economico – financiari ai întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă majoritară de stat din subordinea Ministerului Economiei în anii 2010-2011

Analiza evoluției indicatorilor economico-financiari ai 18 întreprinderi de stat și 20 de societăți pe acțiuni cu cota majoritară de stat (cu excepția entităților nefuncționale) denotă următoarele.

Valoarea totală de bilanț a activelor celor 18 **întreprinderi de stat** din subordinea Ministerului, la 31.12.2011, constituia 3565,2 mil.lei, diminuându-se cu 0,6% (21,5 mil.lei), față de finele anului 2010, situație expusă în Tabelul nr.1.

*Tabelul nr.1
(mil.lei)*

Anul de gestiune	Nr. întrepr. de stat	Active totale	Active nete	Creanțe	Datorii, total	Venituri din vânzări	Rezultat din activitatea operațională	Profitul net (pierdere netă)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2010	18	3586,7	2378,0	652,8	1153,6	630,1	31,7	38,7
2011	18	3565,2	2306,1	679,8	1259,2	604,7	-110,0	-58,0

Sursă: Datele Rapoartelor financiare ale întreprinderilor de stat pe anii 2010, 2011, prezentate de Minister

Valoarea capitalului propriu al întreprinderilor vizate a constituit 2306,1 mil.lei, diminuându-se cu 3% (cu 71,9 mil.lei) în decursul anului. De menționat că, în perioada 2010-2011, 3 întreprinderi au înregistrat valori ale capitalului propriu sub nivelul capitalului social, și anume: Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier”, Î.S. „Vibroprisor”, Î.S. „Moldtraselectro”, ultima admițând valoare negativă a capitalului propriu. În aceste situații, Consiliile de administrație n-au înaintat regulamente propuneri de ajustare a valorii acestor capitaluri. De asemenea, Î.S. „Centrul de Elaborare a Sistemelor Industriale de Dirijare”, în anul 2011, a admis diminuarea valorii capitalului propriu față de capitalul social cu 2,0 mil.lei. Situația expusă demonstrează că datoriile depășesc activele totale ale întreprinderilor, existând riscul unei stări de insolvabilitate.

Creanțele întreprinderilor de stat, la finele anului 2011, au constituit 679,8 mil.lei, majorându-se cu 4,1% (27,0 mil.lei). De asemenea, *datoriile creditoare* pe parcursul anului 2011 au înregistrat o valoare de 1259,2 mil lei, majorându-se cu 9,2% (105,6 mil.lei) față de anul 2010.

O evoluție negativă a înregistrat și *venitul din vânzări*, obținut de către întreprinderile de stat în anul 2011, care a constituit 604,7 mil.lei și s-a diminuat cu 4,0% (25,4 mil.lei), comparativ cu anul precedent. Cele mai semnificative diminuări au înregistrat Î.S. „Fabrica de sticlă din Chișinău” – cu 54,4 mil.lei (22,2%), Î.S. Firma științifică de producție „Alco-N” – cu 1,7 mil.lei (29,1%), și Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier” – cu 0,6 mil.lei (16,9%).

Potrivit explicațiilor Ministerului Economiei, Î.S. „Fabrica de sticlă din Chișinău” a diminuat volumul vânzărilor în rezultatul stopării activității acesteia începând din septembrie 2011, întrucât începuse lucrările de reconstrucție a cuptorului de topit sticlă.

Rezultatele *activității operaționale* a întreprinderilor de stat, la 31.12.2011, au înregistrat pierderi în sumă de 110,0 mil.lei, sau de 4,5 ori mai mult (31,7 mil.lei) comparativ cu perioada precedentă de gestiune, fiind influențate de pierderile semnificative înregistrate de Î.S. „Moldelectrica” în sumă de 102,4 mil.lei. Ministerul a motivat înregistrarea pierderilor de către ultima (89,6 mil.lei) ca rezultat al efectuării reevaluării în anii precedenți a mijloacelor fixe, ceea ce a contribuit la majorarea uzurii calculate și, prin urmare, la majorarea cheltuielilor.

Rezultatul financiar net al activității întreprinderilor de stat din subordinea Ministerului în anul 2011 reprezintă *pierderi de bilanț* în sumă de 58,0 mil. lei, față de profitul în sumă de 38,7 mil. lei, obținut în anul 2010.

Situația cu privire la rezultatul financiar al anului 2011 se prezintă în Tabelul nr.2.

Tabelul nr.2

Perioada	Numărul întreprinderilor supuse analizei	Au activat cu profit		Au activat cu pierderi	
		Numărul de întreprinderi	Suma, mil. lei	Numărul de întreprinderi	Suma, mil. lei
2010	18	13	42,5	5	- 3,8
2011	18	13	33,7	5	-91,7

Sursă: Datele Rapoartelor financiare ale întreprinderilor de stat pe anii 2010, 2011, prezentate de Minister

Astfel, în anul 2011, 5 întreprinderi de stat au activat cu pierderi de bilanț în sumă de 91,7 mil. lei, fiind cauzate, în mare parte, de rezultatul negativ al activității Î.S. „Moldelectrica”, care a generat pierderi de bilanț în sumă de 89,6 mil. lei.

Stabilitatea economico-financiară a întreprinderilor de stat poate fi evaluată prin intermediul *indicatorilor de bază*, care sînt reflectați în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3

Indicatori	2010	2011	Valoarea recomandabilă
<i>Rentabilitatea vânzărilor, % (profit brut/venituri din vânzări)</i>	5,0	-18,2	>20
<i>Rentabilitatea activelor, % (profit net/valoarea activelor totale)</i>	1,1	-1,6	>10
<i>Rentabilitatea financiară, % (profit net/valoarea capitalului propriu)</i>	1,6	-2,5	>15

Sursă: Datele Rapoartelor financiare ale întreprinderilor de stat pe anii 2010, 2011, prezentate de Minister

Datele din tabel relevă că, în perioada anului 2010, indicatorii rentabilității vânzărilor, activelor totale și a capitalului propriu au înregistrat valori sub nivelul celor recomandabile, iar activitatea întreprinderilor în anul 2011 se constată ca nerentabilă, fiind influențată, după cum s-a menționat, de pierderile semnificative în rezultatul activității, înregistrate de Î.S. „Moldelectrica”.

Analiza activității economico-financiare a societăților pe acțiuni, efectuată de audit, a cuprins 20 de entități, cu cota statului mai mare de 50 % din capitalul social (cu excepția celor care nu activează), dintre care 9 societăți sînt cu capital integral de stat, 11 – cu capital majoritar de stat.

Capitalul propriu al societăților pe acțiuni, la 31.12.2011, a înregistrat o valoare de 4633,9 mil. lei, inclusiv cota statului - 4 446,5 mil. lei, sau 96,0%. Comparativ cu anii de gestiune precedenți, se observă o tendință de descreștere a capitalului propriu - cu 3,9 mil. lei (1,9%) față de anul 2010. Totodată, S.A. „Tracom” a înregistrat valori ale activelor nete sub nivelul capitalului social, iar S.A. „Zidarul-S.V.” a admis valoare negativă a activelor nete în sumă de 0,55 mil. lei. Rezultatele activității economico-financiare a societăților cu cotă majoritară de stat, cuprinse în analiză, se reflectă în Tabelul nr. 4.

Tabelul nr.4
(mil. lei)

Anul de gestiune	Nr. societăților pe acțiuni	Active totale	Active nete	Creanțe	Datorii totale	Venituri din vânzări	Rezultat din activitatea operațională	Profitul net (pierdere netă)
2010	20	6899,1	4445,7	1306,0	2453,4	4533,3	319,3	173,8
2011	20	7071,6	4633,9	1318,7	2438,0	4061,0	-238,8	247,1

Sursă: Datele Rapoartelor financiare ale societăților pe acțiuni pe anii 2010, 2011, prezentate de Minister

Potrivit datelor din tabel, *valoarea de bilanț a activelor societăților pe acțiuni*, la finele anului 2011, a constituit 7071,6 mil.lei, fiind în creștere cu 172,5 mil.lei, sau cu 2,5% față de anul 2010.

Creanțele societăților pe acțiuni, la situația din 31.12.2011, au constituit 1318,7 mil.lei, fiind în creștere cu 12,7 mil.lei (1,0%) față de anul precedent. *Datoriile entităților analizate la finele anului 2011* au constituit 2 438,0 mil.lei, înregistrând o descreștere cu 15,4 mil.lei (0,6%) în decursul anului.

Veniturile din vânzări de la începutul anului 2011 au însumat cumulativ 4061,0 mil.lei, sau cu 472,3 mil.lei (10,4%) mai puțin față de aceeași perioadă a anului precedent, cele mai semnificative diminuări ale veniturilor din vânzări înregistrând: S.A. „Centrala Electrică cu Termoficare nr.2” – cu 1031,3 mil.lei, S.A. „Energocom” – cu 221,6 mil.lei. În acest aspect, Ministerul Economiei explică că scopul creării S.A. „Energocom” a fost asigurarea eficientă a pieței energiei electrice din Republica Moldova prin furnizarea de energie electrică, dar nu obținerea profiturilor. Totodată, profitul obținut este suficient pentru acoperirea cheltuielilor.

Pierderile din activitatea operațională a societăților pe acțiuni, la 31.12.2011, au constituit cumulativ 238,8 mil.lei, fiind în descreștere față de profitul brut în valoare de 319,3 mil.lei, înregistrat în anul 2010. Optsprezece societăți pe acțiuni (90%) au suportat pierderi în sumă de 254,1 mil.lei, în rezultatul activității operaționale din anul 2011, valori pozitive înregistrând doar S.A. „Unic” – 15,2 mil.lei, și S.A. „ARIA” – 0,08 mil.lei.

În același timp, *profitul net* al societăților comerciale analizate a înregistrat, în anul 2011, valoarea de 247,1 mil.lei și s-a majorat cu 73,3 mil.lei (42,2%) față de anul 2010, acesta fiind influențat, în mare parte, de rezultatele din activitatea financiară (diferențe de curs valutar), ce nu reprezintă activitatea de bază a întreprinderilor.

Situația privind rezultatele financiare ale societăților pe acțiuni supuse analizei este prezentată în Tabelul nr. 5.

Tabelul nr.5

Perioada	Numărul societăților supuse analizei	Au activat cu profit net		Au activat cu pierderi	
		Numărul de societăți	Suma, mil.lei	Numărul de societăți	Suma, mil.lei
2010	20	14	176,6	6	- 2,8
2011	20	14	262,6	6	-15,5

Sursă: Datele Rapoartelor financiare ale societăților pe acțiuni pe anii 2010, 2011, prezentate de Minister

Datele din tabel indică că 6 societăți pe acțiuni au activat în anul 2011 cu pierderi de bilanț în sumă totală de 15,5 mil.lei.

Indicatorii de bază privind stabilitatea economico-financiară a societăților pe acțiuni sînt prezentați în Tabelul nr.6.

Tabelul nr.6

Indicatori	2010	2011	Valoarea recomandabilă
<i>Rentabilitatea vânzărilor, % (profit brut/venituri din vânzări)</i>	7,0	-6,0	>20
<i>Rentabilitatea activelor, % (profit net/valoarea activelor totale)</i>	2,5	3,5	>10
<i>Rentabilitatea financiară, % (profit net/valoarea capitalului propriu)</i>	3,9	5,3	>15

Sursă: Datele Rapoartelor financiare ale societăților pe acțiuni pe anii 2010, 2011, prezentate de Minister

Analogic, ca și în cazul întreprinderilor de stat, în perioada anului 2010, indicatorii rentabilității vânzărilor, activelor totale și a capitalului propriu aferenți

activității societăților pe acțiuni au înregistrat valori mai mici, comparativ cu nivelul recomandabil.

Întru asigurarea gestionării eficiente a patrimoniului public, conform prevederilor legale (art.6 alin.(2) lit.b) din Legea nr.146-XIII din 16.06.1994.), una din atribuțiile fondatorului este *stabilirea indicilor economici* ai întreprinderii, în baza cărora întreprinderea de stat elaborează programul de producție și determină perspectivele dezvoltării. Verificările auditului denotă că entitățile auditate nu au dispus de indici economici stabiliți de fondator. Potrivit explicațiilor prezentate de Minister, drept indici economici servesc datele din Planurile de afaceri triennale¹⁰, solicitate de către Ministerul Economiei de la toate întreprinderile din subordine.

Constatările privind diminuarea indicilor economici la întreprinderile din subordine în perioada anilor 2011-2012 a fost motivată de Ministerul Economiei prin criza economică, majorarea prețurilor la sursele energetice și materia primă, tehnologiile învechite, lipsa resurselor financiare etc..

De menționat că Ministerul Economiei, în vederea eficientizării administrării proprietății publice, precum și asigurării eficacității organelor de conducere, a demarat activități privind elaborarea propunerilor de politici publice cu privire la normele de administrare corporativă pentru întreprinderile cu cotă de stat. Astfel, unele din principiile de guvernare corporativă abordate sînt: revizuirea și direcționarea strategiei corporației, a planurilor de acțiuni majore, politicii de risc, planurilor anuale și a planurilor de afaceri; stabilirea obiectivelor de performanță; monitorizarea implementării și a performanței corporației; controlarea celor mai mari cheltuieli de capital, achiziții și dezinvestiri; selectarea, monitorizarea și, dacă este cazul, schimbarea directorilor-cheie; supravegherea planificării succesiunii; alinierea remunerării directorilor principali și a consiliului la interesele de termen lung ale companiei și acționarilor ei; un proces oficial și transparent de numire și alegere a membrilor consiliului; monitorizarea și soluționarea potențialelor conflicte de interese între membrii conducerii firmei, consiliu și acționari; integritatea rapoartelor financiare și contabile, inclusiv auditul independent și sistemul de control intern etc..

Concluzii: *Ministerul Economiei, ca autoritate centrală de specialitate, precum și în calitate de fondator și acționar cu cota majoritară de participare în societățile pe acțiuni, la administrarea proprietății publice, nu a realizat la nivelul cuvenit:*

- *conformarea Listei societăților pe acțiuni și întreprinderilor de stat din administrarea Ministerului Economiei, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.690 din 13.11.2009, cu datele din Registrul patrimoniului public (actualizat la 26.11.2012), ținîndu-se cont de privatizarea unor entități în perioada auditată;*
- *transmiterea-primirea regulamentară în gestiune operativă de către administratori a componentei și valorii proprietății de stat, acțiune prevăzută de Legea nr.146-XIII din 16.06.1994;*

---

¹⁰ Hotărîrea Guvernului nr. 586 din 29.07.2011 „Cu privire la unele măsuri ce țin de eficientizarea procesului de administrare și deetatizare a bunurilor proprietate publică de stat” (în continuare - *Hotărîrea Guvernului nr. 586 din 29.07.2011*).

- o activitate relevantă a reprezentanților statului în societățile economice și în cadrul Consiliilor de administrație ale întreprinderilor din subordinea sa;
- atingerea pe deplin a scopului scontat prin formarea și asigurarea activității Comisiei cu privire la gestionarea întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni din administrarea Ministerului Economiei;
- stabilirea indicilor economici pentru întreprinderile din subordine, ținându-se cont de specificul și rezultatele acestora, prescripție reglementată prin norma art.6 alin.(2) lit.b) din Legea nr.146-XIII din 16.06.1994.

Evoluția indicilor economico-financiari denotă o diminuare economică, exprimată prin rentabilitate negativă sau redusă a vânzărilor și diminuare semnificativă a rezultatului din activitatea operațională.

Recomandări:

1. Ministerul Economiei să asigure:

- 1.1. conformarea Listei societăților pe acțiuni și întreprinderilor de stat din administrarea Ministerului Economiei, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.690 din 13.11.2009, cu datele din Registrul patrimoniului public actualizat; transmiterea-primirea regulamentară în gestiune operativă de către administratori a componenței și valorii proprietății de stat, acțiune prevăzută de Legea nr.146-XIII din 16.06.1994;
- 1.2. o bună activitate a reprezentanților statului în societățile economice și în cadrul Consiliilor de administrație ale întreprinderilor din subordine, având ca scop promovarea intereselor statului în aceste entități, realizarea indicatorilor de performanță stabiliți, precum și a normelor prevăzute în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1053 din 11.11.2010;
- 1.3. o activitate eficientă a Comisiei cu privire la gestionarea întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni din administrarea sa, în vederea atingerii scopurilor scontate;
- 1.4. soluționarea juridică a situației problematice vizînd stabilirea indicilor economici pentru întreprinderile din subordine, ținînd cont de producerea efectului juridic al acțiunii prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 586 din 29.07.2011 vis-a-vis de norma art.6 alin.(2) lit. b) din Legea nr.146-XIII din 16.06.1994, înaintînd, în caz de necesitate, propuneri de modificare a legislației;
- 1.5. examinarea oportunității ajustării cadrului legal ce vizează remunerarea membrilor Consiliilor, în vederea remunerării comensurabile a muncii depuse, și revizuirea clauzelor contractuale sub aspectul stimulării managerilor întreprinderilor în raport cu indicatorii concreți realizați de întreprindere pentru ultimii, inclusiv ținînd cont de Legea nr. 284 din 13.12.2012¹¹, care statuează mărimea premiului anual și a altor plăți anuale în dependență de rezultatele economico-financiare.

¹¹ Legea nr. 284 din 13.12.2012 „Pentru modificarea și completarea art. 23 al Legii salarizării nr. 847-XV din 14.02.2002”.

3.4. Cu privire la conformitatea managementului administrării patrimoniului public și celui financiar la unele întreprinderi de stat și societăți pe acțiuni supuse auditului

3.4.1. Verificările auditului privind conformitatea administrării patrimoniului public au relevat nereguli și erori, care se exprimă prin următoarele:

✓ Administratorii entităților auditate și-au desfășurat activitatea în lipsa confirmării legale¹² a primirii în gestiune a bunurilor și valorii acestora, fapt ce prezintă risc pentru asigurarea integrității patrimoniului public (C.I.E. „Moldexpo” S.A., Î.S. „INSM”, Î.S. „DEI”, S.A. „Energoecom”, Î.S. „CTSIC”, Î.S. „NHC”, Î.S. „Scutul Energetic”).

✓ Lista bunurilor imobile administrate de către entitățile auditate, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.351 din 23.05.2005, nu a fost actualizată și rectificată conform situației reale și, în consecință, nu prezintă o imagine veridică a patrimoniului gestionat de acestea. În acest context, (i) la Î.S. „INSM”, un imobil înstrăinat cu suprafața de 525,8 m² n-a fost exclus, iar alt imobil primit în gestiune cu suprafața de 959,0 m² nu a fost inclus în Lista menționată; unele bunuri gestionate de către Î.S. „INSM” se regăsesc în Hotărârea Guvernului nr.351 din 23.03.2005¹³ ca fiind administrate de fostul fondator (Departamentul de Standardizare și Metrologie - dizolvat), dar nu de actualul fondator – Ministerul Economiei; (ii) la C.I.E. „Moldexpo” S.A., patrimoniul public deținut în administrare și terenurile cu suprafața de 24,3 ha, în valoare de 117,5 mil. lei, nu se regăsesc în Lista respectivă.

✓ Terenurile deținute în folosință de către unele întreprinderi auditate, conform titlurilor de proprietate, nu sînt reflectate în evidența contabilă a acestora, inclusiv: C.I.E. „Moldexpo” S.A. - 24,3 ha, în valoare de 117,5 mil. lei; Î.S. „INSM” - 0,7 ha, în valoare de 4,8 mil. lei; Î.S. „DEI” - 0,95 ha, pentru care nu dispune de titlu de autentificare a deținătorului de teren).

✓ Unele din entitățile auditate nu au înregistrat în modul stabilit la organele cadastrale imobilele deținute în gestiune economică. În acest context, se denotă că Î.S. „DEI” nu a evaluat și nu a înregistrat suprafața terenului de 0,95 ha aferent edificiului deținut, iar C.I.E. „Moldexpo” S.A. nu a înregistrat drepturile patrimoniale asupra 8 bunuri imobile în valoare de 810,2 mii lei. În acest sens, se exemplifică bunul imobil al C.I.E. „Moldexpo” S.A. (cu statut de cotedj), neînregistrat la organele cadastrale, în valoare de 378,1 mii lei (situat pe terenul cu suprafața de 0,0743 ha), care este dat în arendă din anul 2008, sub formă de oficiu, unui agent economic. Urmare vizualizării la fața locului, s-a constatat că la bunul imobil indicat este alipit un alt bun imobil, ce-i aparține cu titlu de proprietate privată unei persoane fizice, cu care Societatea a încheiat un contract de arendă asupra terenului pe care este amplasat acest bun.

¹² Legea nr.146- XIII din 16.06.1994; Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997.

¹³ Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23.03.2005 „Cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile” (în continuare - Lista bunurilor imobile proprietate publică a statului, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23.03.2005).

În perioada auditată, fondatorul n-a acceptat decizia Consiliului Societății de a comercializa acest bun arendașului, care la situația din 30.09.2012 a înregistrat creanțe în sumă de 268,4 mii lei.

Aceste circumstanțe, decizia luată de către organele de conducere, precum și neinclusiunea bunurilor primite și aflate în gestiunea C.I.E. „Moldexpo” S.A. în Lista bunurilor imobile proprietate publică a statului supun riscului buna asigurare a integrității patrimoniului public.

Notă: În baza Hotărîrii instanței de judecată din 26.11.2012, Societatea a inițiat procedura de înregistrare la OCT Chișinău a bunului imobil menționat.

✓ În procesul verificării regularității înregistrării la oficiul cadastral a bunurilor imobile, urmare contrapunerii datelor din titlurile de autentificare a drepturilor asupra terenurilor cu cele prezentate de Agenția Relații Funciare și Cadastru (ARFC), s-a constatat prezența a două numere cadastrale (0100201004 substituit cu 0100201572), care dublează neîntemeiat situația patrimonială a Societății. De menționat că numărul cadastral 0100201004 urma a fi stins de OCT Chișinău din anul 2003. La solicitarea auditului, OCT Chișinău a motivat nestingerea numărului cadastral respectiv prin prezența sub acesta a unor construcții private (din anii 2001-2003), dar aflate pe terenurile gestionate de C.I.E. „Moldexpo” S.A., proprietarii acestora nesolicitînd actualizarea datelor cadastrale. Cu toate acestea, în perioada auditată, OCT Chișinău a continuat înregistrarea drepturilor de proprietate ale altor entități sub numărul cadastral ce urma a fi stins (*Anexa nr 1*).

✓ Oferirea spațiilor expoziționale de către C.I.E. „Moldexpo” S.A. în lipsa specificării/delimitării în contracte a suprafețelor oferite operatorului expozițional determină riscul și implică situații de incertitudine la încasarea integrală/veridică a veniturilor de către Societate. În așa mod, entitatea, în perioada auditată, a încheiat cu un agent economic (operator al expozițiilor) contracte de colaborare privind organizarea și desfășurarea expoziției „Tîrgul de carte”, prin care s-a angajat să ofere spațiul Pavilionului nr.3, cu achitarea a 10 euro pentru fiecare m² comercializat. Potrivit ordinelor despre aprobarea tarifelor, acestea sînt stabilite pentru toată suprafața pavilionului. În baza facturii de plată înaintate agentului economic, acesta a achitat pentru desfășurarea fiecărei expoziții cîte 1420 euro (pentru 142m²). Conform informației prezentate de către Societate, suprafața pavilionului este de 1000 m², spațiile au fost delimitate pe „spațiul comercial-142m², spațiu destinat programelor conexe - 260 m², spațiu liber standuri - 462 m², spațiu serviciu perimetral - 136 m²”.

3.4.2. Constatările auditului privind conformitatea managementului financiar denotă următoarele:

- Nestabilirea de către fondator a indicilor economici pentru entitățile auditate creează premise pentru planificarea de către acestea a unor indicatori sub nivelul obținut în perioadele precedente în lipsa analizei și argumentării justificate, ceea ce nu motivează managerii în vederea obținerii rezultatelor performante (Î.S. „INSM”, Î.S. ”CTSIC”, Î.S. ”DEI”).
- Ratarea veniturilor dat fiind nerealizarea condițiilor contractuale de către beneficiarii proiectelor investiționale ale C.I.E. „Moldexpo”S.A., cu nemajorarea plății pentru arenda terenurilor, pentru obiectivele nerealizate potrivit Planului de

acțiuni, și prelungirea termenelor contractuale în sumă de 2,0 mil. lei; ca rezultat al necalculării corecte a cuantumului arendei, neîncasării penalității pentru neplata în termen a arendei, Î.S. „DEI” a ratat venituri în sumă de 0,3 mil. lei (inclusiv neconcordanța dintre spațiile indicate în contract și cele reale), Î.S. „INSM” - de 0,2 mil. lei.

- Nerevizuirea și neracordarea tarifelor în dependență de cheltuielile și costurile real suportate, utilizate la acordarea serviciilor, precum și la comercializarea unor produse. Astfel, Î.S. „CTSIC”, pentru serviciile prestate în domeniul certificării, evaluării conformității și securității industriale, utilizează tarifele aprobate din anul 2008; Î.S. „INSM” utilizează pentru Serviciul Standardizare tarifele aprobate în anul 2010, fără a include în acestea costurile suportate pentru procurarea și elaborarea elementelor naționale ale standardelor realizate; C.I.E. „Moldexpo” S.A. nu a revizuit din anul 2006 cuantumul plății pentru oferirea spațiilor expoziționale operatorilor expozițiilor. Potrivit informației prezentate, C.I.E. „Moldexpo” S.A. pe piața autohtonă ocupă poziția de bază în industria de profil, iar în ultimii ani a asigurat menținerea numărului de expoziții desfășurate, precum și creșterea celor contractate cu operatorii expoziționali.
- Neasigurarea înregistrării în evidență, în modul stabilit, a unor situații, precum C.I.E. „Moldexpo” S.A. - a capitalului de rezervă cu suma de 0,3 mil. lei și a majorării capitalului social cu suma de 4,1 mil. lei; Î.S. „INSM” - a costului standardelor aferent cheltuielilor pentru elaborarea elementelor naționale în cadrul implementării Programului Național de Standardizare, finanțat integral din bugetul de stat în sumă de 5,0 mil. lei, ceea ce nu reflectă situația reală a valorii patrimoniului (active nemateriale).
- Reflectarea nejustificată la capitolul „Subvenții” a valorii mijloacelor fixe și circulante (4,0 mil. lei) transmise C.I.E. „Moldexpo” S.A., în anul 2003¹⁴, de către Zona Antreprenoriatului Liber „Expo-Business-Chișinău”. Deși, la 27.06.2012, Consiliul Societății a adoptat o rezoluție privind reflectarea regulamentară a acestora în evidența contabilă, din motivul neconvocării adunării generale a acționarilor, aceasta pînă la momentul finalizării auditului nu s-a executat.
- Nemonitorizarea asigurării executării clauzelor contractuale a determinat, pentru perioada auditată, înregistrarea, menținerea și creșterea creanțelor și, ca rezultat, neîncasarea veniturilor. Spre exemplu: C.I.E. „Moldexpo” S.A., la finele anului 2011, a înregistrat creanțe de la oferirea în arendă/chirie în sumă de 5,5 mil. lei, care în 9 luni ale anului 2012 s-au majorat pînă la 7,0 mil. lei, inclusiv creanțe fără probabilitatea de recuperare, ceea ce va genera majorarea cheltuielilor Societății – 0,6 mil. lei. Auditul a constatat că Societatea a întreprins unele măsuri în vederea recuperării creanțelor înregistrate, astfel încît, în anul 2012, din creanțele în valoare de 3,8 mil. lei, au fost stinse cca 42,0% (1,6 mil. lei). De asemenea, la C.I.E. „Moldexpo” S.A., doi agenți economici (cu același fondator) au înregistrat creanțe în sumă de 1780,0 mii lei, inclusiv de la organizarea expozițiilor pe teritoriul Societății, acestea constituind cca 46,6% din creanțele cele mai semnificative. Conform informației din baza de date a Ministerului Tehnologiei Informației și

---

¹⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 828 din 11.07 2003 „Cu privire la activitatea expozițională” (în continuare - Hotărîrea Guvernului nr. 828 din 11.07 2003).

Comunicațiilor (MTIC), fondatorul acestor două firme este și administratorul C.I.E. „Moldexpo” S.A.. Auditul a constatat că, în vederea asigurării perceperii de la ultimii a creanțelor, la 14.01.2011, Consiliul Societății a stabilit pentru unul din agenți graficul de eșalonare a rambursării obligațiilor, iar pentru cel de-al doilea a fost stabilită data-limită (25.01.2011), ultimul neonorîndu-și obligațiunile pînă în prezent, fiind emisă de Curtea de Apel Chișinău încheierea privind intentarea procesului de lichidare a Societății (la 25.09.2012).

Notă: La finalizarea executării auditului (27.12.2012) a fost micșorată valoarea datoriei debitoare cu 943,3 mii lei.

În situațiile neîncasării în termen a creanțelor (7,0 mil. lei), Societatea, pentru efectuarea investițiilor capitale, a contractat un împrumut în sumă de 4,3 mil. lei, pentru care în anul 2012 a suportat cheltuieli aferente dobînzii și alte taxe în sumă de 0,4 mil. lei.

Creanțe au înregistrat și unele din entitățile auditate, precum Î.S. „Energoacom”, la finele anului 2011 - 15,3 mil.lei, rezultate din neachitarea în termen de către consumatori a energiei electrice, acestea majorîndu-se pînă la 35,3 mil.lei, în 9 luni ale anului 2012, din care creanțe cu un risc sporit de nerecuperare – 4,5 mil.lei; Î.S. „DEI” și Î.S. „Scutul Energetic” au admis creanțe cu risc sporit de nerecuperare, respectiv, în sumă de 0,7 mil.lei și 0,4 mil.lei.

➤ Admiterea unor cheltuieli nelegate de activitatea de întreprinzător în sumă totală de 2042,9 mii lei, precum: Î.S.„DEI” – de 1308,5 mii lei, pentru reparația curentă a unor imobile oferite în arendă (obligație a arendașului potrivit clauzelor contractuale), precum și de 141,1 mii lei – aferente achitării impozitelor imobiliare pentru încăperile nedeținute; Î.S. „Scutul Energetic” – de 48,3 mii lei – aferente restituirii de către întreprindere a pagubelor materiale, admise în urma unor furturi de la obiectele aflate sub pază; Î.S.„NHC” – de 123,5 mii lei, cu titlu de ajutor financiar acordat unor agenți economici; Î.S.„INSM” – de 421,5 mii lei, în temeiul hotărîrilor instanțelor judecătorești, ca urmare a disponibilizării angajaților cu nerespectarea legislației muncii, cheltuieli aferente achitării deplasărilor unor angajați din cadrul Ministerului Economiei și transiterii către acesta „cu titlu gratuit” a unui mijloc fix.

➤ Nestabilirea și neevaluarea unor indicatori măsurabili pentru fiecare angajat nu permite managementului entităților auditate să evalueze obiectiv volumul, intensitatea și calitatea muncii real prestate de către angajați la calcularea suplimentelor și adaosurilor la salariul de bază, primelor, altor plăți compensatorii, în astfel de circumstanțe fiind calculate de către Î.S. „INSM” – 2,8 mil.lei; Î.S. „DEI” – 0,6 mil.lei.

➤ Nedispunerea de către întreprinderi a reglementărilor interne privind organizarea și desfășurarea adecvată a procedurilor de achiziții, sau caracterul formal ale acestor reglementări, nu asigură utilizarea eficientă a mijloacelor financiare de către entitățile auditate. În acest context, se relevă că reglementările aferente procedurilor de achiziții elaborate de Î.S. „INSM” în anul 2012 nu sînt exprese și exhaustive, lipsesc planurile anuale de achiziții și documentația respectivă, iar Î.S. „CTSIC” în general nu a dispus de cadrul regulator intern pînă în luna august 2012, ceea ce a condiționat majorarea valorii unui contract cu circa 5,6 mil.lei, supraplata neîntemeiată cu 0,6 mil.lei a lucrărilor efectuate, precum și tergiversarea termenului de finisare a acestor lucrări.

➤ Înregistrarea neregulamentară de către Î.S. "NHC" a unor cheltuieli și valori materiale în sumă de 1,0 mil. lei.

3.4.3. Verificările conformității gestionării patrimoniului public în cadrul realizării obiectivelor privind dezvoltarea teritoriului C.I.E. „Moldexpo” S.A. au relevat următoarele.

Întru dezvoltarea unei părți a teritoriului parcului „Valea Morilor”, precum și întru stabilirea direcțiilor principale de utilizare și amenajare a teritoriului respectiv în calitate de loc pentru desfășurarea expozițiilor, târgurilor și a activităților de odihnă, agrement și culturale de amploare, prin Hotărîrea Guvernului nr.240 din 10.03.2004¹⁵, s-au stabilit obiectivele principale de dezvoltare a teritoriului menționat. În acest scop, a fost aprobat Planul de acțiuni privind dezvoltarea generală a teritoriului parcului „Valea Morilor”¹⁶.

Pentru realizarea obiectivelor Planului de acțiuni pentru dezvoltarea teritoriului, Societatea a încheiat 8 contracte de arendă a terenurilor cu suprafața totală de 6,2 ha cu 8 agenți economici, suma investițională constituind cca 505,0 mil. lei, din care 2 contracte în valoare de 41,7 mil. lei au fost încheiate în perioada supusă auditării.

Astfel, **primul contract**, care prevedea transmiterea în arendă a terenului pe o perioadă de 25 ani, cu suprafața de 0,77 ha, a fost încheiat la 19.07.2012, cu o societate cu răspundere limitată, care și-a asumat obligațiunea ca pînă la 18.07.2015 (în asociere - 50% cu un agent economic din Federația Rusă) să realizeze obiectivul **„Zona de agrement, Complex de odihnă”**, cu valoarea investițională de 36,8 mil. lei.

Verificarea procedurii de selectare, stabilire și contractare a cîștigătorului a relevat că, din cei 3 participanți la concurs, a corespuns cerințelor un participant, desemnat drept cîștigător. Cu toate acestea, auditul a stabilit că, potrivit documentelor prezentate în ofertă, poate fi generat riscul de neexecutare în termen a obiectivului, deoarece: (i) activele agentului economic cîștigător constituiau doar 5,4 mii lei, situație în care acesta s-a obligat să realizeze investiții în sumă de 18,4 mil. lei (50%); (ii) conform datelor MTIC, agentul economic menționat a fost fondat cu 8 luni înainte de desfășurarea concursului; (iii) potrivit informației obținute de pe pagina autorizată a Serviciului Fiscal, conturile bancare în MDL și dolari SUA prezentate la ofertă au fost anulate peste o lună după încheierea contractului (la 13.08.2012); (iv) nu a fost prezentată în termen garanția bancară (1% din suma investițională - 360,0 mii lei), obligațiune necesară regulamentară în vederea asigurării îndeplinirii condițiilor contractuale stabilite. Vizualizarea la fața locului denotă lipsa inițierii lucrărilor, situație prezentată în imaginea de mai jos.

---

¹⁵ Hotărîrea Guvernului nr. 240 din 10.03.2004 „Despre aprobarea obiectivelor principale de dezvoltare a teritoriului din parcul „Valea Morilor”, declarat proprietate exclusivă a statului” (în continuare - *Hotărîrea Guvernului nr. 240 din 10.03.2004*).

¹⁶ Hotărîrea Guvernului nr.755 din 22.07.2005 „Pentru aprobarea Planului de acțiuni privind dezvoltarea generală a teritoriului din parcul „Valea Morilor”” (în continuare - *Hotărîrea Guvernului nr.755 din 22.07.2005, sau Planul de acțiuni pentru dezvoltarea teritoriului*).

Sursă: Imagine foto efectuată de către audit

Notă: În perioada definitivării auditului, la 26.12.2012, urmare deschiderii aceluiași conturi bancare (la 22.12.2012), agentul economic a prezentat garanția bancară în sumă de 368,3 mii lei.

Cel de-al doilea contract privind darea în arendă a terenului cu suprafața de 0,053 ha pe o perioadă de 25 ani a fost încheiat la 27.07.2012, cu un alt agent economic, în care s-a prevăzut **construcția obiectului „Punct de alimentație publică”**, estimat la valoarea de 4,9 mil.lei, termenul de realizare fiind stabilit până la 01.12.2012.

Urmare verificării procedurii de selectare și contractare a câștigătorului pentru acest contract, auditul a constatat că la concurs au participat 2 agenți economici, unul dintre care, în viziunea auditului, avînd o bază tehnico-materială și financiară mai bună, a fost respins. Câștigătorul desemnat este entitatea care: (i) în componența statelor de personal deține două unități (administrator și contabil-șef), funcțiile fiind reprezentate de una și aceeași persoană; (ii) în rapoartele financiare prezentate sînt reflectate pierderi; (iii) al doilea fondator (cota 50%) este persoană juridică – întreprindere-fiică a unei firme cu capital străin (cota 100%), cu adresa juridică în zona off-shore¹⁷.

De menționat că agentul economic câștigător nu a prezentat garanția bancară (1% din suma investițională - 49,0 mii lei), obligațiune necesară regulamentară în vederea asigurării îndeplinirii obligațiilor și condițiilor contractuale stabilite.

În același context, proiectul propus de către beneficiar nu s-a executat în termenul stabilit (01.12.2012), terenul vizat aflîndu-se într-o stare delăsată și pe care sînt plasate rămășițe de materiale de construcție, după cum se prezintă în imaginile de mai jos:

---

¹⁷ Ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr.118 din 20.11.2007 „Privind aprobarea Ghidului activităților sau tranzacțiilor suspecte care cad sub incidența Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr.190-XVI din 26.07.2007” (în continuare -Ghidul activităților sau tranzacțiilor suspecte).

Sursă: Imagini foto efectuate de către audit

De menționat că Societatea, în scopul unei bune desfășurări a concursurilor menționate, a angajat un expert, care a participat de rînd cu membrii Comisiei de concurs la desfășurarea acestora. Auditul denotă că angajarea expertului n-a asigurat atingerea scopului propus, acestuia fiindu-i achitată remunerarea contractată.

Notă: Conform explicațiilor Societății, agentul economic a prelungit termenul de realizare a obiectivului pînă la 01.09.2013.

- La examinarea unor aspecte ale gestionării patrimoniului public în cadrul realizării obiectivelor privind dezvoltarea teritoriului C.I.E. „Moldexpo” S.A., auditul a verificat **6 contracte de arendă a terenurilor proprietate publică** care în perioada auditată se aflau în gestiunea Societății, acestea fiind încheiate în anii 2006-2008, pe un termen de 99 de ani, și sînt active pînă în prezent.

În contextul expus, se exemplifică următoarele cazuri de arendare a terenurilor pe suprafața cărora urmau a fi construite edificii:

I. Contractul privind construcția „Centrului de Agrement” din 21.12.2006 (arenda terenului de 0,2 ha; investiții minime în valoare de 3,5 mil. dolari SUA).

Auditul a constatat că, deși termenul de îndeplinire a condițiilor contractuale privind construcția edificiului menționat a fost prelungit pînă la 12.05.2012, beneficiarul nici către acest termen nu și-a onorat obligația privind investițiile. Creanțele totale ale agentului economic la 30.09.2012 au însumat 356,5 mii lei. Cu toate acestea, contractul nu a fost reziliat, Societatea deținînd garanția bancară a agentului economic cu termenul de achitare expirat (70,0 mii USD) - condiție pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor și condițiilor contractuale stabilite.

II. Contractul privind construcția „Parcului de agrement” din 21.12.2006 (arenda terenului de 1,3 ha; investiții minime în valoare de 950,0 mii dolari SUA; finalizarea prevăzută în termen de 2 ani, dar prelungită pînă în luna mai 2013).

Vizualizarea la fața locului a relevat că pe terenul arendat nu sînt semne de efectuare a lucrărilor preconizate, situație prezentată în imaginea ce urmează:

Sursă: Imagine foto efectuată de către audit

III. Contractul privind construcția „Complexului expozițional și de afaceri” din 20.09.2007 (arenda terenului de 1,27 ha; termenul de realizare - 3 ani, prelungit pînă la 18.05.2016; investiții minime de 6,8 mil.euro). S-a constatat neinițierea în perioada auditată a lucrărilor de construcție, precum și intenția Consiliului Societății de a satisface solicitarea beneficiarului privind excluderea garanției bancare prevăzute în contract.

Sursă: Imagine foto efectuată de către audit

Unul din motivele nerealizării obiectivului este neidentificarea din partea Societății, după cum se prevedea, a unui potențial donator pentru finanțarea lucrărilor de reconstrucție a albiei râului Durllești, acesta trecînd pe teritoriile arendate de 2 agenți economici. Între Societate și aceștia, cu acceptul Consiliului Societății, la 09.11.2009, a fost încheiat un acord privind efectuarea în comun a lucrărilor, cu strămutarea și amenajarea râului, unul dintre agenții economici urmînd să suporte cheltuieli de 500,0 mii lei, acoperite ulterior din contul plății pentru arenda terenului. Totodată, conform explicațiilor Societății, din lipsa mijloacelor financiare aferente proiectului de reconstrucție a albiei râului (cca 4,6 mil.lei), pînă în prezent lucrările nu sînt inițiate. Acest fapt, precum și înregistrarea la 30.09.2012 a creanțelor agentului economic investitor în sumă de 1626,0 mii lei generează riscul ca lucrările prevăzute să nu fie executate.

IV. Contractul privind construcția „Hotelului de 4*” din 17.04.2008 (arenda terenului de 0,465 ha; termenul de realizare - 4 ani, prelungit pînă la 17.04.2015; investiții minime de 7,0 mil. euro).

S-a constatat nefinisarea în perioada auditată a lucrărilor de demolare a construcțiilor aflate pe terenul arendat (în sumă de 0,9 mil.lei), prevăzute în contract, precum și intenția Consiliului Societății de a elimina garanția bancară.

Vizualizarea la fața locului denotă starea deplorabilă a terenului, acesta fiind îmburuenit, împădurit, cu rămășițe de materiale de construcție, situație care este prezentată în imaginile ce urmează.

Sursă: Imagini foto efectuate de către audit

V. Contractul privind construcția obiectivului „Aquaparc” din 18.04.2008 (arenda terenului de 1,86 ha; termenul de realizare - 4 ani, prelungit până în octombrie 2013; investiții minime de 12,0 mil.euro).

Vizualizarea la fața locului a relevat că pe terenul vizat nu sînt executate lucrările preconizate. Conform explicațiilor prezentate de C.I.E. „Moldexpo” S.A., agentul economic este în proces de proiectare a edificiului, cu obținerea autorizațiilor de la organele abilitate.

VI. Contractul de arendă a terenului (0,2522 ha) din 20.05.2008, încheiat cu o societate cu răspundere limitată, care inițial nu a prevăzut obligațiunea agentului economic de a asigura finalizarea obiectivului „Centrul de Business”, menționat în Planul de acțiuni pentru dezvoltarea teritoriului.

Se relevă că în anul 2005 a fost prevăzută procurarea de către „Banca de Economii” S.A.¹⁸ a edificiului „**Centrul de Business**” (clădire nefinisată cu 7 etaje, situată pe terenul primit de Societate în anul 2003), cu transmiterea ulterioară către C.I.E. "Moldexpo" S.A., sub formă de credit, pe o perioadă de cel puțin 5 ani și cu o dobîndă mică, ceea ce nu s-a realizat.

În circumstanțele expuse, s-a constatat nerealizarea acestui obiectiv, precum și neasigurarea perceperii plății pentru arendă, creanțele agentului economic actualmente constituind suma de 415,1 mii lei.

Vizualizarea la fața locului a relevat că imobilul are un aspect neestetic, cu pereți fisurați, situație prezentată în imaginile ce urmează:

¹⁸ Hotărîrea Guvernului nr.755 din 22.07.2005 „Pentru aprobarea Planului de acțiuni privind dezvoltarea generală a teritoriului din parcul „Valea Morilor”” (în continuare - *Hotărîrea Guvernului nr.755 din 22.07.2005, sau Planul de acțiuni pentru dezvoltarea teritoriului*).

Sursă: Imagini foto efectuate de către audit

Auditul a constatat că la 30.09.2012 cele mai semnificative creanțe s-au înregistrat de către 8 agenți economici (3813,2 mii lei), din care 5 (3264,9 mii lei) sînt implicați în realizarea Planului de acțiuni pentru dezvoltarea teritoriului, nefiind achitată integral plata pentru arenda terenurilor. Ministerul Economiei a motivat că nerealizarea volumului investițiilor prevăzut în contractele investiționale n-a depins de C.I.E. „Moldexpo” S.A., dar a fost influențată de unii factori obiectivi interni și externi, care n-au permis executanților să-și onoreze obligațiile asumate. Totodată, ministerul a informat că actualmente are loc revizuirea contractelor și Planului de acțiuni privind dezvoltarea generală a teritoriului din parcul „Valea Morilor”, iar la ședința din 15.02.2013, Consiliul C.I.E. „Moldexpo” S.A. a aprobat proiectul Planului în noua redacție, acesta urmînd a fi promovat ca amendament la Hotărîrea Guvernului nr. 755 din 22.07.2005.

Concluzii:

Managementul entităților auditate n-a asigurat în măsură deplină administrarea conformă a patrimoniului gestionat, fapt ce se exprimă prin: (i) inexistența actului de primire în gestiune a bunurilor și valorii acestora; (ii) neactualizarea Listei bunurilor imobile, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.351 din 23.05.2005; (iii) neînregistrarea regulamentară în evidență a valorii terenurilor aflate în folosință; (iv) neînregistrarea de către unele entități a drepturilor patrimoniale la organele cadastrale; (v) nedelimitarea exhaustivă de către C.E.I. ”Moldexpo” S.A., în unele cazuri, a spațiilor expoziționale oferite operatorilor expoziționali; nerezilierea contractelor în condițiile neachitării în termen a plății pentru arenda terenului și construcția edificiilor, precum și prezența unei garanții bancare cu termenul de achitare expirat (70,0 mii USD); neasigurarea realizării acțiunilor investiționale de către beneficiarii investițiilor asumate în valoare de cca 456,5 mil.lei; neasigurarea executării condițiilor contractuale în vederea demolării în termen de către un agent economic contractat a bunurilor imobile în valoare de 0,9 mil.lei.

Se denotă managementul financiar neconform al unor entități, exprimat prin: (i) planificarea indicatorilor economici sub nivelul obținut în perioadele precedente, în condițiile lipsei indicilor economici stabiliți de fondator; (ii) ratarea veniturilor ca rezultat al necalculării și neîncasării în termen a plăților pentru darea în arendă a bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor; (iii) nerevizuirea și neactualizarea tarifelor; (iv) ratarea veniturilor ca rezultat al nemajorării plății pentru arenda terenurilor,

consecință a nerealizării obiectivelor Planului de acțiuni și a prelungirii termenelor contractuale; (v) înregistrarea creanțelor, inclusiv cu termenul de achitare expirat, ca rezultat al nemonitorizării realizării clauzelor contractelor; (vi) efectuarea cheltuielilor nelegate de activitatea de bază a entităților; (vii) calcularea și achitarea către angajați a plăților stimulatorii în lipsa indicatorilor măsurabili prestabiliți și evaluați; (viii) efectuarea achizițiilor în lipsa cadrului regulator.

3.5. Alte constatări aferente managementului entităților auditate

Acțiunile irelevante ale organelor de conducere, constatate de audit, au generat, în unele cazuri, iregularități și situații problematice aferente activității entităților. Astfel, s-a constatat desemnarea membrilor organelor de conducere și control ale S.A. „Energocom”: Consiliului (3 persoane), Comisiei de cenzori (3 persoane) și un reprezentant al statului, raportați la personalul scriptic al Societății, care în anul 2011 au constituit circa 60% (6 membri la 10 angajați), iar în anul 2012 - circa 70% (7 membri la 10 angajați), aceștia fiind remunerați de către Societate în condițiile legale¹⁹. Consiliul Societății aprobă și coordonează anual statele de personal fără a solicita administratorului justificarea necesarului de personal în dependență de fluxul documentelor, intensitatea muncii și volumele de lucru pentru fiecare funcție separat, ceea ce ar contribui la creșterea eficienței utilizării mijloacelor financiare. Totodată, indicatorii economico-financiari ai Societății au înregistrat un declin comparativ cu anii precedenți, iar indicatorii rentabilității în perioada auditată s-au micșorat față de perioadele precedente.

De asemenea, se denotă că, potrivit proceselor-verbale ale ședințelor Consiliului S.A. „Energocom”, deciziile acestuia s-au referit, în special, la alocarea mijloacelor financiare în alte scopuri decât cele ale activității de bază (sponsorizări, alocări de mijloace financiare etc.) și la premiarea angajaților cu ocazia unor sărbători naționale și profesionale. Astfel, membrii Consiliului Societății, în anul 2011, au fost remunerați cu suma de 218,0 mii lei (inclusiv 62,0 mii lei – repartizarea beneficiului net obținut în anul 2010), iar în 9 luni ale anului 2012 - cu 48,6 mii lei.

Potrivit art.71 alin. (2¹) din Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997 (norma în vigoare de la 03.06.2011), Comisia de cenzori poate fi constituită din 3 persoane numai în cazul când Societatea corespunde unuia dintre criteriile prevăzute în art.2 alin.(2) din aceeași lege: are capital social în mărime de cel puțin 500,0 mii lei și un număr de 50 de acționari; valorile mobiliare ale Societății sînt înscrise la cota bursei de valori (listing); este societate pe acțiuni supusă privatizării sau societate pe acțiuni care a plasat public valori mobiliare în perioada de circulație a acestora. Potrivit probelor acumulate, auditul a constatat că S.A. „Energocom” nu corespunde nici unuia dintre criteriile enumerate.

Reieșind din cele expuse, adunarea generală a acționarilor, începînd cu 03.06.2011, urma să micșoreze numărul membrilor Comisiei de cenzori cu 2 persoane. De asemenea, adunarea generală a acționarilor, în scopul utilizării eficiente și regulamentare a mijloacelor financiare ale Societății, la constituirea Comisiei de cenzori în număr de 3 persoane, urma să țină cont de circuitul redus de documente primare și, respectiv, de numărul redus de operațiuni economice. În contextul celor constatate, auditul remarcă că, începînd cu luna iunie 2011 și pînă în septembrie 2012 (16 luni),

¹⁹ Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997. ”Lege privind la societățile pe acțiuni”.

Societatea a suportat cheltuieli nejustificate în sumă de circa 48,6 mii lei, inclusiv contribuțiile sociale și medicale (26,5%).

Suplimentar la cele menționate, se relevă și desemnarea, în aprilie 2012, de către Ministerul Economiei, a unei persoane în calitate de reprezentant al statului în S.A. „Energocom”, a cărei activitate s-a marcat prin participarea doar la o ședință a Consiliului Societății (25.05.2012), la care s-a luat decizia de a aloca 5,0 mii lei unei asociații obștești, pentru organizarea unui concert de binefacere dedicat Zilei internaționale a copilului.

În cadrul realizării obiectivelor dezvoltării teritoriului C.I.E. „Moldexpo” S.A., în pofida riscului de nerealizare a unor obiective din Planul de acțiuni, Consiliul a aprobat excluderea din contractele încheiate cu 2 agenți economici clauza privind depunerea garanției bancare (140 mii euro), intenția fiind respinsă de fondator, în condițiile în care creanțele agenților economici față de Societate constituiau 850,0 mii lei.

De asemenea, luând în considerație cota semnificativă a creanțelor (23,7%) în totalul activelor C.I.E. „Moldexpo” S.A. la 30.09.2012, Consiliul nu a monitorizat elaborarea unei proceduri interne de lichidare a acestora. Totodată, pe parcursul perioadei auditate, Consiliul Societății a aprobat lansarea procedurii de preluare în proprietate de către un agent economic, contra plată, a imobilului transmis în locațiune în anul 2008, astfel generând riscul înstrăinării pe viitor a suprafeței de teren aferent - proprietate exclusivă a statului²⁰.

Auditul a constatat că, din totalul ședințelor Consiliului C.I.E. „Moldexpo” S.A., în anul 2011 au fost convocate 8 ședințe, prezența membrilor variind de la 37,5% pînă la 100%, iar în anul 2012 (9 luni) - 13 ședințe, cu prezența de la 77% pînă la 100%. Totodată, remunerarea organelor de conducere s-a efectuat în cuantum deplin, Societatea suportînd cheltuieli neeficiente în sumă de 25,1 mii lei.

Totodată, **reprezentantul statului**, deținînd anumite responsabilități²¹, în anul 2012, nu s-a încadrat în măsura convenită în activitatea Societății, în special la aprobarea lansării concursurilor pentru darea în arendă a unor suprafețe de teren, pe cînd salarizarea acestuia s-a efectuat în cuantum deplin.

Se constată o politică inefficientă privind managementul unor entități auditate referitor la politicile resurselor umane, care se manifestă prin prezența numărului minim de tineri specialiști și prin prevalarea persoanelor cu vîrstă înaintată, ceea ce nu contribuie la o performanță și dezvoltare continuă și progresivă a activității.

Concluzii:

Managementul organelor de conducere, inclusiv al reprezentantului statului, ale entităților auditate nu în toate cazurile a asigurat o gestionare conformă a patrimoniului public, prin prisma atribuțiilor delegate, fiind admise nereguli și erori, ceea ce nu contribuie la o activitate eficientă a întreprinderilor.

²⁰ Legea nr. 360-XV din 31.07.2003 „Privind declararea unei părți a teritoriului parcului „Valea Morilor” din municipiul Chișinău drept proprietate exclusivă a statului”.

²¹ Hotărîrea Guvernului nr.1053 din 11.11.2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale (în continuare – *Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1053 din 11.11.2010*).

Recomandări:

2. Ministerul Economiei:

- 2.1. să asigure conformarea Listei imobilelor administrate de entitățile auditate, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23.03.2005, la situația reală;
- 2.2. să intensifice acțiunile de control în cadrul realizării obiectivelor Planului de acțiuni pentru dezvoltarea teritoriului, prin responsabilizarea C.I.E. „Moldexpo” S.A., ca parte responsabilă de realizarea acestuia;
- 2.3. să examineze oportunitatea responsabilizării, precum și remunerării membrilor Consiliului Societății și reprezentantului statului, la desemnarea acestora, în raport cu aportul lor în activitatea Societății, prin introducerea prevederilor respective în regulamentele organelor de conducere, aprobate de fondator.

3. Organele de conducere ale entităților auditate:

- 3.1. să examineze rezultatele auditului privind managementul patrimonial și financiar, cu stabilirea planurilor de acțiuni și a responsabililor de realizarea acestora, în vederea lichidării iregularităților constatate;
- 3.2. să asigure monitorizarea încheierii și executării contractelor, inclusiv de dare în chirie a spațiilor către agenții economici, cu neadmiterea înregistrării creanțelor și ratării de venituri;
- 3.3. să reexamineze contractele de management încheiate, în aspectul determinării criteriilor obiective ce stau la baza premierii acestora, care influențează direct situația patrimonială și rezultatele activității economico-financiare ale entităților;
- 3.4. să asigure înregistrarea la organele cadastrale a drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile, precum și în evidența contabilă - a valorii terenurilor deținute în folosință;
- 3.5. să asigure elaborarea metodologiei de calcul al tarifelor aprobate aferente activităților de bază;
- 3.6. să revizuiască politicile resurselor umane în vederea stabilirii mecanismelor întru asigurarea unui coraport rezonabil al angajaților de diferite vârste;
- 3.7. să elaboreze și să înainteze Consiliilor de administrație, pentru aprobare, indicatorii măsurabili la stimularea angajaților;
- 3.8. să consolideze elementele sistemului de control intern la capitolul achiziționarea de bunuri, lucrări și servicii.

4. C.I.E. „Moldexpo” S.A să asigure:

- 4.1. înaintarea către adunarea generală a acționarilor a propunerilor privind înregistrarea conformă a capitalului de rezervă, precum și majorarea capitalului social în condițiile legii;
- 4.2. întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea înlăturării neregulilor constatate de către audit și asigurării realizării obiectivelor Planului de acțiuni pentru dezvoltarea teritoriului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.755 din 22.07.2005;
- 4.3. elaborarea și promovarea acțiunilor care ar asigura majorarea continuă a volumului serviciilor proprii prestate, inclusiv prin revizuirea/actualizarea tarifelor, prevederea exhaustivă a spațiilor date în chirie operatorilor expoziționali;

4.4. excluderea riscurilor de neachitare integrală/veridică a plății pentru chiria spațiului expozițional;

4.5. întreprinderea măsurilor de rigoare, în condițiile legii, privind încasarea plăților pentru arenda terenurilor și chiria imobilelor, precum și încasarea integrală a creanțelor, neadmițând imobilizarea resurselor financiare.

5. **Î.S. "Direcția pentru Exploatarea Imobilului"** să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea ocupării spațiilor libere și să identifice soluții legale în vederea eliminării situației de încheiere a contractului în defavoarea locatarului.

6. **Institutul Național de Standardizare** să asigure înregistrarea în evidența contabilă a valorii activelor nemateriale în sumă de 5,0 mil. lei.

7. **Î.S. "Scutul Energetic"** să revizuiască clauzele contractelor de muncă prin prisma responsabilizării angajaților, pentru a exclude pe viitor admiterea cheltuielilor suplimentare.

8. **Agenția Relații Funciare și Cadastru** să efectueze verificările de competență în vederea asigurării înregistrării veridice a datelor evidenței patrimoniului administrat de C.I.E. „Moldexpo” S.A., cu excluderea situației de dublare a numerelor cadastrale și, respectiv, de înregistrare neconformă a bunurilor.

Șef de echipă Dorina Căpățină

Membrii echipei de audit

**Iurie Ispas
Natalia Apostol
Irina Ușurelu
Ina Nicolaescu
Maria Roibu
Ana Buimestru
Tamara Morozan
Igor Lungu**

**Informația privind bunurile imobile aflate pe terenurile gestionate de C.I.E.
„Moldexpo” S.A., înregistrate neregulamentar la oficiul cadastral**

Nr. d/o	Nr. cadastral al terenului	Suprafața, ha	Nr. cadastral bun. imobile amplasate pe aceste terenuri	Data înregistrării	Bunul imobil	Proprietarul
1.	0100201556	0,2522	0100201004.09	21.03.2001	Pavilion 9	„Sinax” S.R.L.
2.	0100201367	0,0743	0100201004.17	30.03.2009	Proprietate privată	persoană fizică
3.	0100201557	0,381	0100201004.06	05.01.2001	Restaurant „Casa Sărbătorii”	„Casa Sărbătorii” S.R.L.
4.	0100201559	0,0156	0100201004.07	04.04.2011	Publica TV	„Cedra International” S.R.L.
5.	0100201572	0,0132	0100201004.01.001	08.02.1999	Atelier	„Trevizo” S.R.L.
6.	0100201567	0,1485	0100201004.08	12.12.2001	Restaurant „Casa Vinului”	„Casa Vinului” S.R.L.
7.	0100201564	0,0909	0100201004.03	19.03.2003	Pavilion 8	UBFB Trade Group S.R.L.
8.	0100201572	0,2522	0100201004.15	30.12.2011	„Centrul Business”	„Proera Grup” S.R.L.
9.	0100201563	0,0480	0100201004.02	11.07.2003	Rînd de chioșcuri	nu a fost solicitat dreptul de proprietate

Sursă: Registrele bunurilor imobile, procesul-verbal nr.1 din 12.10.2012